

БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ

Генерален директор

тел.: (02) 814 22 14

тел.: (02) 944 63 22

факс.: (02) 943 60 13

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

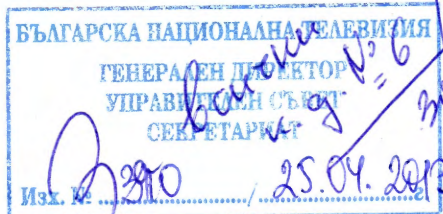
Г. № 4 / к. д. 6 / 2013 г.
Дата 30.04.2013 г.

- 59

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

относно: Искането на 57 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване противоконституционност и несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна, на чл. 26, т.3 и чл. 59, ал.2, т.3 от ЗРТ

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с писмо изх. № 4/к.д.6/2013 г. от 05.04.2013 г. на Председателя на Конституционния съд (КС), в указания от Вас срок изразявам от името на Българската национална телевизия, обсъдено и одобрено на заседание на Управителния съвет на БНТ, становище по повод искането на 57 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване противоконституционност на чл. 26, т.3 и чл. 59, ал.2, т.3 от ЗРТ.

Атакуваните пред КС правни норми установяват забрана за български граждани да бъдат членове на Съвета за електронни медии и управителните съвети на БНТ и БНР, ако са били щатни и нещатни сътрудници на бившата Държавна сигурност. Вносителите считат, че по този начин се ограничават права на определена група български граждани, в частност - правото да заемат определена длъжност, на базата на тяхно лично и обществено положение в миналото. Това ограничение, според тях, влиза в противоречие с чл. 6, ал.2 от Конституцията на Република България, който прокламира равенството на гражданите пред закона и изрично изброява критериите, по които е недопустимо да се ограничават правата на гражданите. Текстът на чл. 6 от Конституцията е категоричен и

универсален и се отнася до всички сфери на обществения живот. Той е въздигнат в основно начало на правния ред в Република България и на всяко демократично общество.

Следва да се вземе предвид и позицията на Европейския съд по правата на човека в Страсбург, във връзка с прилагането на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Съдът застъпва становището, че ограничаването на някои човешки права чрез лустрационни текстове в законодателството, подобни на атакуваните разпоредби на ЗРТ, е допустимо само, когато е пропорционално на преследваните цели. Според съда такова ограничаване е пропорционално в посткомунистическите държави в периода на преход от тоталитарна към демократична система, доколкото в този период съществува заплаха за демократичния ред. Разбира се, че с отдалечаването във времето тези мерки обаче ще се превърнат в практически неприложими. Към настоящия момент обаче, считаме, че тези мерки все още са пропорционални на преследваните цели.

Признаците, въз основа на които не се допуска ограничение на правата на гражданите, са изчерпателно изброени в Конституцията в разпоредбата на чл. 6, ал. 2. На това основание не се допускат никакви ограничения на правата на гражданите, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Служителите на бившата Държавна сигурност обаче според практиката на Конституционния съд са били в определено служебно - трудово или договорно, положение с конкретен държавен орган - Държавна сигурност. Това положение не е идентично с лично и обществено положение по смисъла на чл. 6, ал. 2 от основния закон и не може да се определя като дискриминационен критерий, защото не съществува в изчерпателно изброените в чл. 6, ал. 2 критерии, гарантиращи равенството на всички граждани пред закона.

Казусът обаче не е само юридически, той е преди всичко морален. Поставя се моралния въпрос, дали е допустимо лица, свързани с бившата ДС, да контролират обществените медии като част от състава на ръководните им органи и по този начин да влияят върху общественото мнение. Същото важи и за състава на независимия специализиран колективен регулаторен орган – Съветът за електронни медии, който защитава свободата на словото, независимостта на електронните медии и интересите на зрителите и слушателите. В тази посока бе и становище на журналистическите дружества

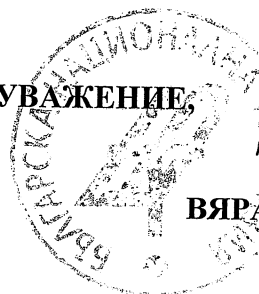
в БНТ, изразено преди няколко години повод разкриване принадлежността към службите на бившата ДС на служители на националните обществени медии, които са заемали или заемат публични длъжности или осъществяват публична дейност, като водещи на предавания или определящи програмната политика и редакционното съдържание на телевизионните предавания. Мнението на журналистите в БНТ бе, че независимо, че за посочените категории служители не е налице законово ограничение за работата им в обществената телевизия, това е морално недопустимо.

Считаме, че спазването на принципа на неутралитет при създаването и функционирането на посочените органи, е особено важен, когато в Европейския съюз на широко обсъждане са поставени въпросите за независимостта, прозрачността и плурализма на обществените медии. Въведеното от законодателя ограничение по отношение на лица, кандидатстващи за ръководна роля в националното медийно електронно пространство на БНР и БНТ, както и в националния регулаторен орган, не се отнасят до държавна длъжност и държавни служители, нито до признака "политическа принадлежност". В случая става въпрос за индивидуални ограничения, а презумпцията за липсата на ограничаващи обстоятелства се гарантира от Закона за достъпа до документите на бившата Държавна сигурност.

Въведеното със ЗРТ изискване не представлява репресивна мярка, а ограничение от обективен и субективен характер, произтичащо от морални ценности и етични принципи, които са в защита на обществения интерес и гарантираните свобода на словото и независимост на обществените медии.

В страна-членка на ЕС стабилността на демократичното устройство не би могла да бъде поставяна под съмнение. Поради това и позицията на народните представители, че текстовете представляват непропорционално ограничаване на човешките права по смисъла на Конвенцията, не следва да бъде споделено.

С УВАЖЕНИЕ,

В. Анкова
ВЯРА АНКОВА